

Wojciech
Leppert

Mikołaj
Majkowicz

SŁOWO WSTĘPNE

Ból jest jednym z podstawowych objawów w medycynie, a ból przewlekły stanowi istotne wyzwanie dla współczesnej medycyny. Niewątpliwie skuteczne leczenie bólu, zwłaszcza przewlekłego, radykalnie poprawia jakość życia chorych i opiekunów, ograniczając istotnie skutki związane z występowaniem bólu i jego negatywnym wpływem na wszystkie wymiary życia, a więc nie tylko na aktywność fizyczną, lecz także na funkcjonowanie emocjonalne, społeczne i duchowe. W takim kontekście została przygotowana książka przez autorów – lekarzy klinicystów zajmujących się na co dzień leczeniem bólu i psychologów, którzy przedstawiają problematykę bólu w szerszym ujęciu, uwzględniając wpływ bólu na sfery psychologiczną i społeczną.

W pierwszej części publikacji przedstawiono aspekty kliniczne, omawiając zarys patomechanizmu i ocenę kliniczną bólu. Lekarze klinicyści zwykle koncentrują się, co w pełni zrozumiałe, na zastosowaniu jak najskuteczniejszych metod farmakoterapii i technik interwencyjnych leczenia bólu dostosowanych do indywidualnych potrzeb chorych. Warto jednak podkreślić, że do osiągnięcia skutecznej terapii bólu niezbędna jest znajomość przyczyn i patomechanizmu (często złożonego w zespołach bólu przewlekłego) dolegliwości bólowych. Do trafnego wyboru leczenia przeciwbólowego konieczna jest więc wnikliwa ocena kliniczna uwzględniająca nie tylko wspomniane elementy, lecz także pozamedyczny kontekst indywidualnego pacjenta.

Druga część książki poświęcona została problematyce oceny wpływu bólu na sferę psychologiczną i społeczną. Ocena stanu psychicznego chorych odgrywa istotną rolę w percepcji, a także w możliwościach terapeutycznych przewlekłych dolegliwości bólowych, w których niezwykle ważne jest różnego rodzaju wsparcie psychologiczne i społeczne pacjentów. Znalazło to odzwierciedlenie w kolejnych rozdziałach, w których omówiono funkcjonowanie emocjonalne oraz zachowania chorych i ich związek z doświadczanym bólem, a także psychologiczne aspekty rozpoznawania i leczenia bólu przewlekłego.

Niezmiernie istotnym problemem, choćby z punktu widzenia epidemiologicznego, są możliwe związki bólu z depresją – obserwowany jest wzrost liczby

chorych na depresję i cierpiących z powodu bólu przewlekłego. Tematyka ta została omówiona w odrębnym rozdziale.

Istotne zagadnienie medycyny bólu stanowi przewlekły ból okolicy lędźwiowo-krzyżowej kręgosłupa. Temat ten omówiono nie tylko w kontekście możliwego leczenia, lecz także problemów w sferze psychologicznej i socjalnej.

Pomimo iż obecnie dostępne są podręczniki, w których przedstawiana jest problematyka leczenia bólu przewlekłego, zwłaszcza u chorych na nowotwory, niniejsza książka stanowi pierwsze opracowanie, w którym autorzy i redaktorzy podjęli się ambitnego zadania, aby spojrzeć na ból nie tylko z perspektywy medycznej, ale w równym stopniu psychologicznej, społecznej i duchowej. Takie podejście wydaje się najpełniej odzwierciedlać sytuację chorych, u których występuje ból o charakterze przewlekłym. Konsekwencją takiego podejścia stanowi stosowanie optymalnego leczenia, które obejmuje nie tylko farmakoterapię oraz fizykalne bądź interwencyjne metody leczenia bólu, lecz także wykorzystuje wszelkiego rodzaju wsparcie psychospołeczne i duchowe. Dopiero takie interdyscyplinarne, całościowe podejście może zapewnić chorym, a także ich rodzinom, najbardziej skuteczne leczenie, które można przełożyć na istotną poprawę jakości życia pacjentów i opiekunów.

Zawartość książki chcielibyśmy określić słowami OD BIOLOGII DO PSYCHOLOGII. Mamy nadzieję, że z podręcznika skorzystają lekarze, psychologowie, pielęgniarki, fizjoterapeuci i inni pracownicy ochrony zdrowia zajmujący się pacjentami cierpiącymi z powodu dolegliwości bólowych, a także studenci, zwłaszcza medycyny, nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej, zainteresowani zagadnieniami medycyny bólu.

Pragniemy serdecznie podziękować wszystkim autorom rozdziałów książki, którzy są wybitnymi specjalistami w swoich dziedzinach i mimo licznych zajęć podjęli trud podzielenia się posiadaną wiedzą i doświadczeniem z Czytelnikami i zechcieli z nami współpracować w przygotowaniu niniejszego podręcznika. Publikacja jest wynikiem współpracy pracowników Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Akademii Pomorskiej w Słupsku, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie oraz Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku.

Mamy nadzieję, że podręcznik okaże się przydatny w zapewnieniu skutecznej pomocy osobom cierpiącym z powodu bólu przewlekłego.